

Обґрунтування
до проекту постанови НКРЕКП «Про проведення позапланової
невиїзної перевірки ТОВ «УКР ГАЗ РЕСУРС»»

Відповідно до частин першої та другої статті 19 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» НКРЕКП здійснює державний контроль за дотриманням суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідних сферах та ліцензійних умов шляхом проведення, зокрема позапланових невиїзних перевірок.

Перевірка проводиться на підставі рішення НКРЕКП.

Відповідно до пункту 4 частини восьмої статті 19 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» підставою для проведення позапланової невиїзної перевірки є обґрунтоване звернення фізичної або юридичної особи про порушення суб'єктом господарювання, що провадить діяльність у сфері енергетики чи комунальних послуг, її законних прав та надання документів (копій документів), що підтверджують таке порушення.

До НКРЕКП надійшло звернення Національного агентства України з питань державної служби (далі – НАДС, Споживач) від 23.09.2022 № 3931/10-22 (вх. НКРЕКП від 25.09.2022 №13748/1-22) щодо нарахування Товариством з обмеженою відповідальністю «УКР ГАЗ РЕСУРС» (далі – ТОВ «УКР ГАЗ РЕСУРС», Товариство) вартості врегулювання небалансів електричної енергії та внесків на регулювання, як складових розрахунку ціни електричної енергії.

Відповідно до вищезазначеного звернення, НАДС через Центральну закупівельну організацію відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» здійснено закупівлю електричної енергії на 2022 рік та укладено Договір про постачання електричної енергії споживачу від 06.01.2022 № 1 (далі – Договір) з ТОВ «УКР ГАЗ РЕСУРС».

Відповідно до пункту 5.1 Договору Споживач розраховується з Постачальником за електричну енергію за вартістю, що визначається відповідно до механізму визначення вартості електричної енергії, наведеним у Додатку 2 «Механізм визначення вартості електричної енергії» до цього Договору.

Додатком 2 до Договору визначено, що фактична вартість електричної енергії буде розраховуватися після завершення розрахункового періоду за формулою:

$R_{\text{дог}} = \text{£} (N_{\text{і факт}} * C_{\text{факт}} * (1 + M/100) + N_{\text{і факт}} * T_{\text{пер}}) * 1,2$, грн з ПДВ, де:

$N_{\text{і факт}}$ - фактичний обсяг споживання електричної енергії по відповідному об'єкту Споживача, кВт*год;

$C_{\text{факт}}$ - фактична ціна електричної енергії, що закуплена Постачальником для Споживача за результатами розрахункового періоду на РДН, з **врахуванням** обов'язкових податків, зборів та платежів, що передбачені правилами ринку, законодавством та іншими нормативними документами (**ставка внеску на**

регулювання НКРЕКП та вартість врегулювання небалансу, тощо), грн. за 1 кВт*год без ПДВ;

Тпер. - тариф на послуги з передачі електричної енергії затверджений регулятором для оператора системи передачі у встановленому порядку відповідно до постанови НКРЕКП від 09.12.2020 року № 2353 0,29393 грн за 1 кВт*год без ПДВ або постанови НКРЕКП яка діє на момент розрахунку: М - маржа (вартість послуг постачальника) у відсотках, визначена за тендерною пропозицією переможця за результатами торгів, %.

У травні 2022 року до НАДС надійшли Акти приймання-передачі електричної енергії за березень та квітень 2022 року з ціною, що значно перевищує ціну за лютий 2022 року, внаслідок включення вартості врегулювання небалансу до суми, що підлягає оплаті за споживання електричної енергії.

НАДС листом від 02.06.2022 № 2049/10.2-22 звернулось НКРЕКП за відповідним роз'ясненням.

НКРЕКП, за результатами розгляду зазначеного звернення, листом від 25.07.2022 № 6973/20.4./7-22 повідомила ТОВ «УКР ГАЗ РЕСУРС», що Загальні положення та умови договору мають бути справедливими і прозорими, викладеними чітко і ясно, не містити процедурних перешкод, що ускладнюють здійснення прав споживача. Крім того, договір не може містити положення, **що накладають додаткові фінансові зобов'язання на споживача**, який здійснює зазначене право. В іншому разі таке положення вважається недійсним з моменту укладення договору».

Ураховуючи вищезазначене, оскільки додаток 2 до Договору містить положення, що накладають додаткові фінансові зобов'язання на споживача та які не узгоджуються з вимогами законодавства, НКРЕКП листом від 25.07.2022 № 6973/20.4/7-22 зобов'язала постачальника ТОВ «УКР ГАЗ РЕСУРС» привести відносини з НАДС в частині здійснення розрахунків вартості електричної енергії та приведення додатку 2 до Договору у відповідність до положень законодавства, зокрема, суму нарахувань за фактично спожиту електричну енергію розрахувати без плати вартості врегулювання небалансу та ставки внеску на регулювання.

З метою врегулювання спірних правовідносин, НАДС листом від 05.08.2022 № 3090/10-22 звернулося до ТОВ «УКР ГАЗ РЕСУРС» з пропозицією внести зміни до Договору, а саме, щодо зміни механізму визначення вартості електричної енергії (додаток 2 до Договору) шляхом укладення додаткової угоди до Договору та додало проект додаткової угоди.

Проте, 14.09.2022 НАДС отримало від ТОВ «УКР ГАЗ РЕСУРС» відмову в укладенні додаткової угоди до Договору та отримано проект додаткової угоди про розірвання Договору з 31.09.2022. Крім того, ТОВ «УКР ГАЗ РЕСУРС» листом від 06.09.2022 № 1526/Ю2 надіслало попередження про повне припинення постачання електроенергії з 23:59 год 30.09.2022.

Отже, Договором передбачено, що розрахунки з електропостачальником за електричну енергію визначаються відповідно до Механізму визначення вартості електричної енергії, згідно з яким одними із складових формули розрахунку ціни електричної енергії є ставка внеску на регулювання НКРЕКП та вартість врегулювання небалансу.

Згідно з Розрахунком уточненої ціни за Договором № 1 за період з 01.02.2022 по 31.05.2022, який надано ТОВ «УКР ГАЗ РЕСУРС» для оплати НАДС, зазначений розрахунок містить суму плати за врегулювання небалансів, яка розраховується на підставі розрахунку погодинної суми збитків за позитивний небаланс.

Частиною другою статті 57 «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) встановлено, що **електропостачальник зобов'язаний нести фінансову відповідальність за небаланси** електричної енергії за цінами, визначеними відповідно до правил ринку, у разі невиконання ним акцептованих оператором системи передачі погодинних графіків електричної енергії.

Частиною дев'ятою 9 статті 56 та частиною першої статті 60 Закону, встановлено, що загальні положення та умови договору мають бути справедливими і прозорими, викладеними чітко і ясно, доступними для розуміння та не містити процедурних перешкод, що ускладнюють здійснення прав споживача.

Згідно зі статтею 70 Закону усі **учасники ринку, крім споживачів**, які купують електроенергію за договором постачання електричної енергії споживачу, **несуть відповідальність за свої небаланси** електричної енергії. З метою врегулювання небалансів з оператором системи передачі учасник ринку має стати стороною, відповідальною за баланс, або передати свою відповідальність іншій стороні, відповідальній за баланс, шляхом входження до балансуєчої групи. **Електропостачальники є сторонами, відповідальними за баланс своїх споживачів.** Сторони, відповідальні за баланс, зобов'язані нести фінансову відповідальність за небаланси електричної енергії перед оператором системи передачі.

Відповідно до статті 13 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закон про НКРЕКП) **платниками внесків на регулювання є суб'єкти господарювання**, що провадять діяльність, зокрема у сфері енергетики з постачання електричної енергії.

Статтею 629 Цивільного кодексу України передбачено обов'язковість виконання договору сторонами, статті 193 Господарського кодексу України щодо обов'язку виконувати господарські зобов'язання належним чином відповідно до закону, інших правових актів, договору, *зокрема в частині виконання пункту 3.6 Договору про постачання електричної енергії споживачу від 06.01.2022 № 1;*

Підпунктом 14 пункту 2.2 глави 2 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії споживачу, затверджених постановою НКРЕКП від 27.12.2017 № 1469 (далі – Ліцензійні умови), встановлено обов'язок ліцензіата здійснювати постачання електричної енергії за вільними цінами (крім випадків, передбачених нормативно-правовими актами) за договором постачання електричної енергії споживачу та з дотриманням правил роздрібного ринку.

Підпунктом 10 пункту 2.2 глави 2 Ліцензійних умов встановлено обов'язок ліцензіата при формуванні договорів постачання електричної енергії споживачу керуватися примірним договором постачання електричної енергії споживачу, затвердженим НКРЕКП, та забезпечити наявність у договорі умов постачання електричної енергії, визначених Законом України «Про ринок електричної енергії».

Підпунктом 22 пункту 2.2 глави 2 Ліцензійних умов встановлено заборону ліцензіату надавати пропозиції та укладати договори, які містять положення, що суперечать Закону про ринок та цим Ліцензійним умовам.

За результатами аналізу інформації, викладеної у зазначеному зверненні, в діях Товариства вбачаються ознаки порушення вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, та недотримання Ліцензійних умов з постачання електричної енергії споживачу, зокрема:

пункту 6 частини другої статті 57 Закону, відповідно до якого електропостачальник зобов'язаний нести фінансову відповідальність за небаланси електричної енергії за цінами, визначеними відповідно до правил ринку, у разі

невиконання ним акцептованих оператором системи передачі погодинних графіків електричної енергії;

частини дев'ятої статті 56 та частини першої статті 60 Закону, відповідно до яких загальні положення та умови договору мають бути справедливими і прозорими, викладеними чітко і ясно, доступними для розуміння та не містити процедурних перешкод, що ускладнюють здійснення прав споживача;

частини першої статті 70 Закону, відповідно до якого усі учасники ринку, крім споживачів, які купують електроенергію за договором постачання електричної енергії споживачу, несуть відповідальність за свої небаланси електричної енергії;

частини другої статті 70 Закону, якою передбачено, що з метою врегулювання небалансів з оператором системи передачі учасник ринку має стати стороною, відповідальною за баланс, або передати свою відповідальність іншій стороні, відповідальній за баланс, шляхом входження до балансуєчої групи. Електропостачальники є сторонами, відповідальними за баланс своїх споживачів;

статті 13 Закону про НКРЕКП, яким встановлено, що платниками внесків на регулювання є суб'єкти господарювання, що провадять діяльність, зокрема у сфері енергетики з постачання електричної енергії;

підпункту 14 пункту 2.2 глави 2 Ліцензійних умов щодо обов'язку ліцензіата здійснювати постачання електричної енергії за вільними цінами (крім випадків, передбачених нормативно-правовими актами) за договором постачання електричної енергії споживачу та з дотриманням правил роздрібного ринку;

підпункту 10 пункту 2.2 глави 2 Ліцензійних умов щодо обов'язок ліцензіата при формуванні договорів постачання електричної енергії споживачу керуватися примірним договором постачання електричної енергії споживачу, затвердженим НКРЕКП, та забезпечити наявність у договорі умов постачання електричної енергії, визначених Законом України «Про ринок електричної енергії»;

підпункту 22 пункту 2.2 глави 2 Ліцензійних умов щодо заборони ліцензіату надавати пропозиції та укладати договори, які містять положення, що суперечать Закону про ринок та цим Ліцензійним умовам.

З огляду на зазначене, відповідно до пункту 4 частини восьмої статті 19 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» та постанови Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану», **Департамент ліцензійного контролю пропонує прийняти постанову НКРЕКП**, на підставі якої провести позапланову невід'язну перевірку в частині питань, необхідність перевірки яких стала підставою для здійснення цього заходу, зокрема:

дотримання **ТОВАРИСТВОМ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «УКР ГАЗ РЕСУРС»** (код ЄДРПОУ 41427817) вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, у т. ч. вимог пункту 6 частини другої статті 57, частини дев'ятої статті 56, частини першої статті 60, частин першої та другої статті 70 Закону, статті 13 Закону про НКРЕКП та підпунктів 10, 14 та 22 пункту 2.2 глави 2 Ліцензійних умов.

**Директор Департаменту
ліцензійного контролю**

Я. Зеленюк

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

№ _____

Київ

Про проведення позапланової
невиїзної перевірки
ТОВ «УКР ГАЗ РЕСУРС»

Відповідно до пункту 4 частини восьмої статті 19 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 року № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану» та з урахуванням звернення Національного агентства України з питань державної служби від 23 вересня 2022 року № 3931/10-22 Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

Провести позапланову невиїзну перевірку ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «УКР ГАЗ РЕСУРС» (код ЄДРПОУ 41427817) у частині питань, необхідність перевірки яких стала підставою для здійснення цього заходу.

Голова НКРЕКП

К. Ущатовський